

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszeri hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.</p>
--	--	---

Tartalom. A magyar protestáns egyetem kérdéséhez. Tóth Sámuel. — Tárcza. Főtiszt. Kiss Áron püspök úrhoz a szatmári egyházmegyéből kibúcsúzása alkalmával intézett egyházmegyei gondnoki beszéd. Isaák Dezső. — Búcsú főt. Kiss Áron esperes-püspök úrtól. F. Varga Lajos. — Közügyeink. Egyházmegyei közgyűlések. A szatmári ev. ref. egyházmegye tavaszi közgyűlése. F. Varga Lajos. — A n.-bányai ev. ref. egyházmegye közgyűlése. Bodnár János. — A nagy-szalontai egyházmegye közgyűlése. Vadas Gyula. — A debreczeni ev. ref. egyházm. közgyűlése. — y. — Különfélék. — Szerk. posta. — Hirdetések.

A magyar protestáns egyetem kérdéséhez.

II.

Nem fogadhatom el azon okoskodást, mely a nagyvárad-i jogakadémia fakultássá emeltetése alkalmából tartott ünnepélyen is hangoztatva lőn, hogy „Az egyházi oktatás célja természetesen meg szabja azon határt, meddig az oktatás joga terjed; a míg a tanítás szükségkép össze van forrva a vallás-erkölcsi oktatással, azon határvonalig minden vallásfelekezet egyaránt gyakorolhatja a jus docendi szabadságát, a hol azonban már a szoros értelemben vett tudományos szakoktatás kezdődik, melynek a felekezeti dogmáktól függetlennek kell lenni, ott már a tanítási jog gyakorlata céltalanná válik az egyházakra nézve“. Igaz ugyan, hogy ez állításnak mindjárt utána tételik: „Kétségtelen azonban, hogyha az egyes vallásfelekezetek a tudományos szakoktatás terén is akarnak áldozatokat hozni és ezt a tudomány követelményeinek megfelelően teszik, az államnak ha jogában van is, semmiesetre sem áll érdekében azt meggátolni . . . A kedvező idő jelének kell tekintenünk azon elismerést érdemlő tény, hogy egy vallásfelekezet főpapjai, jogtanodáikat tetemes anyagi áldozattal a kor kívánalmainak megfelelő módon szervezték. A hazafias és áldozatkész egri és pécsi főpapok buzdító példáján kívül ilyen a protestáns egyetem üdvös eszméje, mely az

erők szétforgácsolását megszünteti, s az anyagi és szellemi tőkék egyesítése által a tudományos haladást nagyban elősegítendő“.

A tudományos szakoktatás sem lehet közömbös és nem mondható céltalannak, főleg a protestáns egyházra nézve, — a mint majd e tételre más cikkben még részletesebben visszatérek, sőt a protestáns egyetem létrehozására megindult törekvést oly mozgalomnak, oly actiónak tartom, mely valódi tevékenységgel akarja megoldani a feladatot, melyet a haza és nemzet az egyetemes protestáns egyháztól megvár és követel: hogy erőit egyesítve állítson oly hatalmas organumot elő a tudomány és műveltség terjesztésében, miszerint segítségére jöjjön a nemzet ebbeli törekvésének; akkor volna ez a törekvés reakciónak jogosan nevezhető, ha a felvilágosodás, józan haladás, lelkiismereti szabadság nagyszerű elveinek életbeléptetése ellen törne és munkálkodnék; s anachronismus helyett inkább nevezzük azt az idők jelei megértésének, nem kortévesztésnek; sőt inkább a kor szelleme és irányából kifolyólag, a prot. egyház és magyar nemzetiség jól felfogott érdeke követelményének!

Hogy a protestáns szellem eddig mint tényező szerepelt a műveltségben, tudományban s nemzeti jólétben, azt úgy hiszem, a protestantismus eddigi lényegéből és mivoltából lehet megfejteni és kimagyarázni. A protestantismusnak legfőbb elvei pedig, melyek valódi lényegét alkotják: a bibliai keresztyénséghez, a szentirat alapján követelt lelkiismereti szabadság és vizsgálódáshoz való tántoríthatlan hűség, s a valódi keresztyéni szigorú és komoly erkölcsi élet. S úgy vagyok meggyőződve, hogy ha a protestantismus ezen elveit föladná s azoknak szigorú keresztülvitelét nem érvényesítené, s az eszközöket, melyekkel eddig hatott és működött, — melyek között legelső helyen épen az iskolák állottak, — rendelkezése alul kibocsátja, vagy azokról lemond, majd az eredmény sem lesz oly biztos és két-

ségtelen, nem is lesz az többé valódi protestantismus; — a miből az is következik, hogy folytassa tovább a már rendelkezése alatt álló méveltségi tényezőkkel működését és hatását, azaz legyen ápolója az iskoláknak s azok által a tudományak.

Tóth Sámuel.

Tárcza.

Főtiszt. Kiss Áron püspök úrhoz a szatmári egyházmegyéből kibúcsúzása alkalmával intézett egyházmegyei gondnoki beszéd.

(1892. ápril 21.)

Főtiszteletű Püspök Ur!

Mindnyájan ismerjük e mai nap nagy fontosságát, s jól tudjuk, hogy e mai napra kitűzött egyházmegyei közgyűlés a válás pontja, a búcsú napja, a melyen megvált egyházmegyénk bölcs kormányzásától, de egyszersmind megvált szülőföldedtől, hol először szívta a mindenható Isten éltető levegőjét, hol bölcsöd az édesanya dallamaival ringott, hol gyermekjátékaidat eljátszottad, hova mint ifjú tanulmányaidat végezve, reménytel szívvel, tudomány- és munkaerővel tértél vissza, hogy megkezd az élet nagy munkáját, megkezd oly pályán, mely az emberek lelki üdvére szolgál, mely előkészíti az embert, hogy a legfőbb ítélőszék előtt, a mindenható Isten széke előtt minden földi büntől megtisztulva megállhasson.

És te, midőn az emberek jövő boldogságáról ekkép gondoskodtál, ugyanakkor szép magyar hazád szabadsága kivívásában való kötelességedről sem feledkeztél meg; mindenütt ott küzdöttél, hol hazánk szabadságának, függetlenségének kivívásáért folyt a harc; lelkesedést gyújtottál lelked égő tűzének lángzavaival, magas röptű gondolataidnak szíveket nyerő költői kifejezésével.

Tudományodat, költői fellengésedet, élő hittel teljes szellemedet, fáradhatlan munkaképességedet csakhamar fölismerete egyházmegyénk, s mennyire szerény köre megengedte, igyekezett folyvást méltányolni. Első sorban egyházmegyénk egyik egyháza tisztelt meg bizalmával, hol nyugalmat teremtél, 49 évig békésen, épületesen lekipásztorkodtál, majd az egyházmegye főjegyzői tisztségre emelt; munkásságodat mindig nagyobb térben tetted ismeretessé s hasznosítottad az egyházmegye ezreinek, népes közönségének javára. Miért is ennek hálás gyülekezetei, miheiyt alkalom nyílt, megragadták az alkalmat, hogy ez egyházmegye esperesi állására emeljenek, az egész egyházmegyének főpásztori teendőivel, vezetésével téged bízzanak meg.

Miként feleltél meg e megbízásnak, s mint volt megelégedve működéseddel az egész egyházmegye, bizonyosságot tessen erről, hogy ennek kebelében, mint köztisztelőben álló, szeretettel környezett esperes 32 évig működtél közöttünk.

Tudományodnak, fáradhatatlan munkásságodnak eredménye kihatott tovább is egyházmegyénk határainál s mindig nagyobb tért hódított számadra. Felismerte azt a tiszántúli evangéliom szerint reformált egyházkerület, s megtisztelt a népiskolai, majd középtanodai felügyelő tanácsainak elnökségével, s annak eredménye legközelebb az, hogy mostan a ti-

szántúli egyházkerület a legfőbb pásztori székebe, a püspöki méltóságra emelt és egyúttal a debreczeni ősz egyház lekipásztorának megválasztott.

Teljes öröm lengte által egyházmegyénk lelkét, hogy benned oly embert bírt, kit e magasztos állásra méltónak találtak, s örvend szívünk, hogy a tudomány és fáradhatatlan szorgalmas munka megtalálta jutalmát.

De nincs oly öröm, mely szomorúsággal ne legyen vegyítve, mert ugyanakkor keblünket mély fájdalom hatja át, mert ez által magasztos hivatásodnak betöltése elhív, elszakaszt végképen a mi szerény körünkől, s vígaszt csak abban találunk, hogy ha bár munkaköröd a távolban van, részben mi is hatáskörödbe, felügyeled alatt maradunk, s ha nem leszesz is egészen csak a mienk, de jóakarató intézkedéseid reánk is kiterjednek, s reméljük és kérjük, hogy jó tanácsaidat ezentúl se vond meg tőlünk. A te működésed örökbecsű emléket hagy nálunk.

Mi voltál te nekünk, erről tanuságot tesz egyházunk, iskoláink fölvirágzás felé tett nagyszerű haladása, előmenetele, egyházmegyénk területén levő középiskolánk és felső leánynevelő intézetünk felállítása. Ezek mind a te fáradhatatlan közrehatásod, munkásságod mellett s bölcs kormányzásod alatt létesültek, s mind olyan emlékek, melyek köztünk örökre fent fognak maradni, melyeket az idő vasfoga is soha meg nem emészthet.

Távozásod alkalmával egyházmegyénk szintén óhajtott, hogy te is némi emlékeket vígy el magaddal, habár szerény és nem örökké tartók is azok, de tiszta szívből eredő tiszteletet jelzők, s mi lehetne méltóbb, mint egy oly tárgy, mely híven jelzi azt, hogy mi volt segítséged s mi volt a te szellemi fegyverednek folytonos eszköze, a toll és tintatartó és az azokhoz szükséges szövétnek, a világosság terjesztése; ezek voltak azok, melyekkel örökre kiható munkáidat itten végezted.

Fogadd ezeket meggyédől szívesen, s mindannyiszor, valahányszor használod, jusson eszedbe a téged mindig hön tisztelő szatmári egyházmegye s tartsd meg örök emlékedben, s téged tartson meg az Isten az emberi élet leghosszabb koráig, hogy tudományodat és fáradhatatlan munkásságodat az előtted megnyílt nagyobb munkakörödben áldásosan érvényesíthesd egyházunk s hazánk javára sokáig.

Isaák Dezső.

Búcsú főt. Kiss Áron esperes-püspök úrtól.

(Felolvastatott az 1892. ápril 21-ikén F.-Gyarmathon tartott egyházmegyei gyűlésen).

Midőn búcsút int a leáldozó nap,
Milliók ajkán hó ima fakad,
Jóságáért az Örökkévalónak,
Kit méltán zengni nincsenek szavak.
Hisz hajnalpirtól az est alkonyáig
Ő jár előttünk, vezet bennünket,
S derűs a nap, vagy bős vihar csatázik
Segít emelni súlyos terhünket.

Tied, Atyánk, csak tied a dícséret
A búcsút intó napnak alkonyán,
Mert nem illethet mást, hanem csak Téged,
Jámbor hívő keblekből buzogván.

Igy mondunk mi most nagy hálát Te néked,
Midőn napunk búcsúzva távozik — —
Eltávozik, de nem, nem a sötétnek
Hagyván fölöttünk titkos fátylait.

Magasbra száll, a mint útját kimérted
— Mert mit Te megszabsz, az változhatlan —
Száll közülünk esúcsára a zenithnek,
Száll nem hívalgva, száll mert híva van.
Mély vizeken járó hajónk árboczán
Gyászba borult hímes, szép lobogónk,
Vesztes szívek mi, fájó könyet sírván,
Fejünk csüggedve, alétan hordók.

Meghalt Valentin, meg szelíd Révészed . . .
Meghalt? — Nem, óh nem, hozzád mennybe tért,
Pásztortalan nyáj pásztor után nézett
S te Áronunkra irányzád szemét.
A kevesen hű volt Te hozzád mindig
Lelkének fénye érted lángola,
S míg szent szerelmed megannyin csak szinlik,
Kobzán ha szól is, annak dalnoka.

Silány henyéknek törpe nemzedéke
Gyakran úszik fent az áram vivén,
Mit bánja egy is: bűn-e, vagy erény-e?
A mit hírelve hord ajkán, szívéen,
Hitet tagad s kigúnyol nagy ledéren,
Elvet földad, szent eszményt elárul,
Lába alatt nyög a tiprott szemérem
S hahotázva szól a Gotgothárul.

Bölcső, a melyet porban ringatának,
Nevelhet gyakran egy-egy Messiást,
Üdvére a lelkek nagy táborának, —
Lenézik, s tapsolják Heródiást.
Pedig ha van szikra tisztelni méltó
Emberkebelbe oltva az égből:
Bárhon találod, tiszteld, mert a Nérók
Császári fénye véle nem ér föl.

Nem, mert egy ily szikra még nappá lehet
Ezrekre hintve fényt, sugárzatot;
Meggyőző példát mért messze keresned,
Hisz itten van, ím' nyilván láthatod.
Kis szikraként pattant ki a homályból
De munka s tettvágy nagyra hevíték,
Növő fényének nem volt közel-távol,
Kicsiny, nagy érzé szíve melegét.

Jött száz csapás . . . bitor kéz fojtogatta
Szülőföldjét, nyögött a drága hon,
Vérveríték lett mezeink harmatja
Bósz bosszú zúgott síkon, halmokon.
S az ő szívének forró dobbanásit,
Mik honja üdvéért epeszték őt,
Üldözni kezdék majd a bitófaig . . .
Sír földje, néma, a beszédes főt.

Aztán a fészek, a piczinyke otthon
Lett megzilálva újra-újra, és
Árvult fiókák esókolva homlokon
Tépé a lelkét gyötrő szenvedés.
De már nem önmagáé volt esupán csak
S nem a családnak oszlop támasza,
Egy nagy vidék mondá vezérnapjának,
S nő-fogy öröme, terhe, bánata.

Harminczkét év! — Itt-ott egy emberöltő — —
Hányszor telt, ürült a keserv-pohár! — —
Hagyjuk; miért színezne itt a költő?
Bú és öröm hiszen karöltve jár.
Harminczkét év! Mi egyet láttunk mindig:
Búban-örömben a fénylő napot,
Melyből tenyésztő sugárzat özönlik,
S fogytán soh' sines, bár örökké ragyog.

Dicsékvésünk valál te tisztos agg fő,
Hírünk te véled országos leve,
S míg nőttél te, miképen a pálma nő,
Belénk fogódzék szíved gyökere.
S most elszakadsz . . . nem engedünk szakadni,
A távol polezon is mienk leszesz,
Még teljesebben fogsz ránk sugárzani
S válásunk perczen vígasz csak ez.

Nem fájó sóhaj, — örömkönnünk kísér
Hogy a kevésről többre bízatal
S egy hosszú pálya igaz érdemiér'
Béred a legszebb, a mit kaphatal.
Bocsáss, bocsáss meg, hogy ha tán vétettünk
Ez kérésünk elseje-végseje,
S te áldó Isten, áldd meg őt érettünk
Búban, örömben légy mindig vele!

F. Varga Lajos.

Közügyeink.

Egyházmegyei közgyűlések.

A szatmári ev. ref. egyházmegye tavaszi
közgyűlése.

— Tartatott Fehér-Gyarmathon ápril 21. és 22-én. —

(Vége.)

Több üresedésben levő tanítói állomás betöltésére került volna a sor, de a fizetések csekélysége miatt alkalmazható tanító nem jelentkezett. Hogy a dobi gondnok számadását rendbe hozta a küldöttség, kedves tudomásul szolgált. A simai, tunyogi és fülpösi megrongált templomok ügyében újból bizottság küldetett ki, s a csekei egyházat útasította gyűlésünk, hogy az előbbeni lelkész gondatlansága miatt anyakönyvezetlen 15—20 gyermek ügyét a szolgabírói hivatal közbejöttével rendezze.

A közalapi számadások betérjesztése után Tabajdi Lajos egyik számoltató lemondván, helyére Biki Károly györgyteleki lelkész választatott el.

Az érdemleges ülést — e napra legalább — berekesztette

e sorok írójának felolvasott búcsúkölteménye*), (melyet tárczarovatunkban közlünk. Szerk.).

Már jól előrehaladt az idő az ebéd idejétől, azért megejtette esperes-püspök úr a porcsalmi lelkészi állomásra a kijelölést. Mi a fehér asztalhoz siettünk, ők a parochiára. A 9 pályázó közül aztán kijelölték: Gönczi Sándor tyukodi, Fekete József f.-daróczyi rendes, Nagy Károly szatmári, Adorján Zoltán porcsalmi, Bartha Géza ököritói s. lelkészt.

A nagy közönség alig várta a távolmaradtakat, míglen megérkezének s élvezni kezdők a fehér asztal örömét. Nem indult valami kellemesen (kivált a rendezőségre nézve), mert bizony a 120 főre rúgó társaság befogadására a régi kaszinó helyiségei vajmi szűknek bizonyultak; épen e miatt több mint 40 egyházi küldött kiszorult; ha az idő kedvez vala, bizonynyal „fesztelenebb“ lesz a szabad sátorban fölterítendő asztalok környéke. A kedélyesség aztán mégis csak megjött, s vele együtt megjöttek az egymást követő áldomások is.

Első helyen Isaák Dezső éltette a királyi felséget és családját. Dr. Farkas Antal aztán magvas beszédben a püspökért ivott; Kiss Áron püspök a jelenvoltakért; Gáspárdi Rudolf esperes-plébános azért, hogy a püspököt új otthonában is hasonló szeretet s tisztelet környezze. Szarka Boldizsár a távol levő (Debreczenből az nap délben jött haza) főgondnok Váallyi Jánosért; Jákey Mór (r. kath. világi úr) a püspökért, mint 50 éves barátjáért, a kin — mint mondá — oly szépen beteljesedett az „ora et labora“ latin közmondás igazsága. Ő — folytatta tovább — azt tartja legnagyobb kitüntetésnek, midőn a választók azon magaslaton állanak, mely a választást igazi értékére emeli. — Ilyet hármát ismer. Ilyen volt a multban a nádorválasztás, ilyen ma az alsóház elnökének a választása, és a protestáns egyház van abban az irigylendő helyzetben, hogy egyházi főembereit így választhatja meg. Ez mutatja igazi fényében a Kiss Áron érdemeit, kinek további pályájához hosszú életet kíván. Mártha József a tőle megszokott csinnal és mélységgel Isaák Dezső e. m. gondnokért ivott; Mitrovics István jánki g. kath. lelkész pedig azért ürített poharat, mert óhajtja, hogy azok, kiket a vallás elkülönít, legyenek egyek a közös haza szeretetében. Váallyi Árpád szép beszédben élteti azokat, kik az ünnepélyt a más hitelűek közül megtisztelték. Mondtak még felköszöntőt Jákey Zsigmond, Tabajdi Lajos (a porcsalmi egyházért), Borsos Benő gymnasiumi igazgató, Bélteki Albert stb., mígnem aztán a nap hanyatlani kezdett s az ünnepélyen jelenvoltak nagy része egy szép nap emlékével gazdagodva haza igyekezett.

Bankett után mi lelkészek még gyámintézeti gyűlésre jöttünk egybe, mely első helyen ismét a püspöktől való búcsúnak volt szentelve. Az intézet tagjainak érzelmeit a kezelő váll. elnök Bélteki Albert tolmácsolta, majd püspök úr válaszolt s vett érzékenyen búcsút intézeti tagtársaitól. Mire megörökíteni határozván a gyűlés intézetünk érdekében kifejtett munkássága által szerzett érdemeit a búcsúzóknak: némi viszonozásául a hálának, a porcsalmi egyház lelkészi állomásának első évi fele jövedelmét, mely statutumunk szerint gyám-

*) A programmba nem volt fölvéve, mert midőn e végből föl lettem szólítva Isaák e. m. gondnok úr által, súlyos családi körülményeim miatt nem ígérhettem meg. Az aggasztó helyzet jobbra fordult s így született a végső órákban a költemény. Némelyek szereplési viszketegnek vették. Tessék elhinni: nem az! F. V. L.

intézetünket illette volna, főt. püspök úrnak egyhangúlag fölajánlja. Az összeg 450 – 500 frt.

Majd Bélteki Albert ismétlé a kezelő választmánynak még a mult ősszel bejelentett alapszabályszerű lemondását; a megejtett titkos szavazás folytán azonban ismét megválasztattak: Bélteki Albert elnöknek, Mártha József ülnöknek, Thury Zsigmond pénztárosnak, F. Varga Lajos jegyzőnek. Egyik ülnök újonnan lön választva Nagy László személyében.

Teljesség kedvéért megemlíti még, hogy másnap bírósági ülés s egy pár halaszthatlan ügy tárgyalása volt. Egyszermind elhatározottat, hogy a búcsúünnepélyen mondott beszédek s e sorok írójának költeménye a jegyzőkönyvben ki nyomatnak.

F. Varga Lajos.

A n.-bányai ev. ref. egyházmegye közgyűlése.

A nagybányai ev. ref. egyházmegye Bencsik István ev. ref. esperes elnöklete alatt április 21—22-ik napjain Szaraz-Berken tartotta meg vándorgyűlését.

Az egyházmegyei közgyűlés a vasúton későn érkezett egyházi képviselők miatt délelőtt 10 órakor vette kezdetét. Az istenitisztelet alkalmával Bottyán Pál dobrács-apáti segédlelkész-tanító jeles alkalmi tanítást mondott a templomban megjelent nagyszámú közönség előtt, Bencsik István esperes pedig megható imádságot tartott, s megnyitó beszédében megemlékezvén néhai boldog emlékü Révész Bálint püspök haláláról és Kiss Áron püspök megválasztásáról, épen a mai napon Fehérgyarmaton tartandó egyházmegyei közgyűlés, esperesi elbúcsúzás, püspöki látogatás ünnepélyéről stb., — egyházmegyei közgyűlésünk a meghalt püspök nevét, érdemeit s emlékéit jegyzőkönyvileg megörökíteni, a megválasztott új püspököt, mint a tiszántúli ev. ref. egyházkerület vitézkedő és győzedelmeskedő Áron nevű vezérét, főpásztorát méltó elismeréssel távirati úton üdvözlötni határozta. — A nagybányai ev. ref. egyházmegye tehát, habár személyesen nem, de emlékezet-, szeretet-, tisztelet- és üdvözlésben a fehérgyarmati püspöki ünnepélyen jelenvolt. Áldás kísérelje Kiss Áron püspökünket Debreczenbe lelkészi és püspöki állomására, az isteni gondviselés sokáig éltesse a tiszántúli ev. ref. egyházkerület püspöki kormányzói székében, főpásztori hivatalában!

Ezután a tisztikar kiegészítettett, Molnár Lajos kis-peleskei lelkész tanácsbíróul feleskettetett, továbbá az esperesi látogatásról szóló jelentés betérjesztetett. Sok helyen örvendetes, némely helyen az anyagi, erkölcsi, szellemi téren szomorú állapot konstatáltatott, néhány sérelmes ügy erélyesen és törvényesen, igazságosan és méltányosan elintéztetett, néhány tanító elhelyeztetett és bekebelezetett, állami és reform. egyleti segélyezésre 4 egyház, 4 lelkész, 4 tanító ajánlatott, iskolalátogatói körök szakaszonként felállítottak, az egyházmegyei tiszti kar 10 éves lemondása, megválasztása a jövő évben megtörténik.

A mi a tiszántúli egyházkerület felső- vagy alsóvidéki, szatmári vagy hódmezővásárhelyi püspökségre, két kerületre való osztásának, szétarabolásának kérdését illeti: az elvben helyeseltetett, de a jelen nehéz anyagi és helyi körülményeknél fogva kivitelben nem fogadtatott el, mivel a kálvinisták hírneves Rómája, a hazai protestánsok egyik vára, közös anyagi, erkölcsi, szellemi erővel erősebb menedéket ad nekünk a be-

következhető megpróbáltatások között, mint a meghasonlható két kis egyházkerület. Ime a consistorialis és presbyterialis kormányzat, törvényalkotó módosítgatás, helyi, egyéni, anyagi érdekek, debreczeni és kolozsvári egyetem felállítása, pénzkérdése stb. miatt némely eltérő nézetek, vélemények látszanak lenni közöttünk innen és túl. Tehát ne mozdítsuk még meg a régi határkövet, a régi mesgyét!

Az egyházmegyei közgyűlés — egy-két jelenetet kivéve — zaj nélkül és gyorsan, vendégszeretet és egyetértés között április 22-én befejeztetett.

Bodnár János,
kakszentmártoni ev. ref. lelkész.

A nagy-szalontai egyházmegye közgyűlése.

A Bihar- és Aradvármegyéek területén fekvő nagy-szalontai egyházmegye 1892. április 21-én tartotta tavaszi rendes közgyűlését N.-Szalontán, a gymnasium rajztermében. A gyűlés — talán a rossz idő, vagy talán egy nem épen dícséretes kalvinista papi tulajdonság miatt is — nem igen volt látogatott. S bár nem voltak is nagyobb fontosságú, közérdekűbb tárgyai, — kedves Szerkesztő úr becses engedelmével, — jónak látom az alább következő rövid tudósítást közlenni e lapok t. olvasóival.

A gyűlésen ezúttal is a mi méltó dicsekedéssel emlegetett két Kálmánunk: Széll Kálmán esperes és Tisza Kálmán egyházmegyei gondnok elnökölték. Szalontán kívül Ágya, Arad, Árpád, Belényes, Bajj, B.-Böszörmény, Borosbesz, Erdőgyarak, Feketetót, Harsány, Kötégyán, Mezőgyán, Mezősas, Bélzerind, Geszt, Nagyzerind, Radna-Lippa, Sarkad, Szentleányfalva, Tenke, Ugra, Vadász, Szintye és Csermő valának lelkészeik, segédlelkészeik és küldötteik által képviselve.

A közgyűlést kevéssel 9 óra után Széll Kálmán esperes áhítattal hallgatott buzgó imádság után elnöktársának és a jelenlevőknek szívélyes üdvözlétével nyitotta meg. A gyűlési képviselők igazolása és a meg nem jelentekről való elnöki jelentés [után Balog Ambrus egyházmegyei főjegyző a tanácskozás sorrendjét olvasta föl, mely is 36 kisebb-nagyobb jelentőségű pontban lett megállapítva. Az egyházmegyei lelkészi tanácsbíró választásáról szóló jelentés B o s z ö r m é n y i L a j o s megválasztását konstatálván, megválasztott tanácsbíró úr esküjének letétele után rövid, de általános helyesléssel fogadott magvas beszéddel, szívből jövő „éljen“-ek közt foglalja el tanácsbírói székét.

Az egyházmegye anyagi és szellemi állapotát feltüntető, kimerítő s gondosan csoportosított terjedelmes esperesi jelentés egyházmegyénk bel- és külállapotát egyaránt megnyugtatónak mutatja. A jelentés érdekes adatainak közlése nem áll módomban. (Különben is egész terjedelmében megjelenik az egyházmegye jegyzőkönyvében). Ezúttal csak azt említem fel, hogy egyházmegyénk területén az elmúlt évben közel 7000 frtnyi pénzadomány folyt be ev. ref. egyházi célokra. Mely között az aradi „orgona-alap“ 1500 frttal, a radna-lippai „templomépítési alap“ 1200 frttal szerepel. Az esperesi jelentés méltó elismeréssel vétetett örvendetes tudomásul. Hasonló sorsban részesült az elnökileg elintézett ügyekről szóló jelentés is.

Az 1891-ik évi közalapi számadások s 1892-ik évi járu-

lékok helybenhagyása után a közalapi bizottság tagjaiul Ercesey Sándor, Sántha István, Dr. Balog Elek és Nagy Péter tanácsbírák újból megválasztottak.

A Dr. Márk Ferencz lelkész, gyámintézeti pénztárnok jelentése (melyszerint nevezett pénztár bevétele a múlt évben az 1180 frt 86 kr hátrálékon kívül 50,582 frt, kiadása 2236 frt 20 kr volt) örvendetes tudomásul szolgál, annyival inkább, mert az új pénztár bevétele, illetve pénztári átlaga = 27,514 frt.

Sántha István, egyházmegyénk világi főjegyzője bokros elfoglaltatására hivatkozva, lemond a főjegyzőségről. Lemonadását azonban a közgyűlés nem fogadja el, s kéri a buzgó főjegyzőt, hogy hívatálát továbbra is megtartani szíveskedjék.

Az egyházmegyei pénztár a nagy mérvű hátrálékok miatt a tavaly hozott örvendetes határozatot, hogy t. i. „a zsinati költségek lélekszám szerinti kivetésére egyházmegyénkben nem lesz szükség“, csak úgy töltheti be, ha a hátrálékok, melyeknek befizetésére az illető egyházak szigorúan utasítottak, — az év végéig befolytak Nagy Péter egyházmegyei pénztárnok számadása mindenekben helybenhagyatott.

A számvevőszék buzgó elnöke, Sántha István nem lévén jelen, a gondos és mindenre kiterjedő jelentést Dr. Márk Ferencz, a számvevőszék egyik tagja olvasta föl. Az egyházak gondnokai, a beadott számadások tanúsága szerint, mindenütt lelkiismeretesen kezelték az egyházak javait s részökre a felmentés megadatik. 5–6 egyház gondnoki számadása azonban alakhi hiba miatt ezúttal is vissza lesz adva.

A tanügyi bizottság valóban érdekes és tanulságos jelentését Kozma Zsigmond, m.-sasi lelkész, a bizottság jegyzője olvasta föl. A jelentés nem látja valami rózsás színben egyházmegyénk tanügyi állapotát. A dícséretes haladni vágyások, sőt haladások mellett ugyanis még mindig sok helyen elégesznek meg a régi rossz állapotokkal. Nem csak taneszközök, de tantermek is kellenének sok egyházban. Hogy melyekben, ezúttal elhallgatom, de őszintén óhajtom, hogy ők ne hallgassák el egyházmegyénknek intéseit s utasításait.

A missiói jelentés főleg Radna-Lippa erősödéséről tárt föl örvendetes képet. S bár az országos gyűjtés csatornáján csak lassan szivárognak a forintok, remélhető, hogy az egyházkerület legközelebbi gyűlésén önállósítani fogja e nagyra hivatott s annyiak által fontosnak tartott egyházunkat, buzgó körlelkésze: Fogarasi Bálinttal egyetemben. Egyházkerületi képviselőül Balogh Ambrus főjegyző, Tisza István tanácsbíró, akadályoztatásuk esetére Dr. Márk Ferencz és Sántha István választottak meg.

A lelkészjelölő bizottság egyik érdemes tagja, Böszörményi Károly elhalálozván, helyébe Nagy Imre ugrai lelkész és tanácsbíró lett egyhangúlag megválasztva. S így a lelkészjelölő b tagjai: Ercesey Sándor, Nagy Péter, Tisza István rendes, s Balog Ambrus, Nagy Imre, Sántha István póttagok lettek.

Boross Gábor Árpádon történt egyhangú és Lehel-Ösi István Bajjon szavazattöbbséggel lett megválasztása megerősítettén, a szintyei adás-vevési ügy kötötte le a gyűlés figyelmét leginkább. Szintye ugyanis József főherczeg ő Fenségétől 14 kt. hold földet vett meg „kedvezményes áron“, de az 1500 frtnyi vételár kifizetése terhére lévén, és mert az egyházra igen előnyös újabb eladás folytán Szintye egészen ingyen jutna 8 hold földhöz, ez újabb adás-vételi szerződés megerősítését kéri. Tisza Kálmán, Széll Kálmán, Nagy Sándor, Böszörményi Lajos, Dr. Balog Elek stb. fölszólalásai után ez újabb szerződés

megerősítése függőben hagyatik addig, míg az első adás-vételi szerződés eredetije betérjesztetvén, abból kiviláglik, ő Fensége nem kizárólag a „szintyei ev. ref. magyar iskola“ birtokául kívánja é tekintetni a kérdéses földet.

Hogy a b.-sebesi presbyterium a tanító fizetéslevelét előnyösen módosítja, hogy Bélzerind templomot építet 6500 forintért. Okány templomot javíttat s iskolát épít, hogy Arad 1500 frtért orgonát esináltat (habár nem a maga erejéből), hogy Erdőgyarak temetőhelyet vásárol, hogy Sarkadkeresztúr telket eserél és Sarkad szállót ad el, — mind örvendetes tudomásul vétettek; de hogy a bajji egyház újonnan választott lelkészét fizetéseconkítással akarja fogadni, az már méltó vizsztatetszést szült, s az egyháznak ez iránt beadott jogtalan és indokolatlan kérvénye egyhangúlag visszaútasított.

Simonyifalván leányegyház van alakulóban, de még vár egy pár hónapig.

Néhány felesleges bekebelezetési ügy letárgyalása s Keresztési József gymn. VI-ik o. t.-nak a „nagy-szalontai egyházmegyei alapítvány“-ra lett fölvétele után 12 óraker véget ért a gyűlés, mely után a Korona-vendéglőben kedélyes ebédre jöttek össze a közgyűlés tagjai.

Csermő, 1892. ápril 26.

Vadas Gyula.

A debreczeni ev. ref. egyházmegye közgyűlése.

Nyolcz hónap telt el azóta, hogy a debreczeni ev. ref. egyházmegye utolsó gyűlését tartotta. Ily hosszú idő után, mikor az egyházmegye f. évi ápril 28-án a debreczeni egyház tanácstermében tavaszi közgyűlésre összeült: terjedelmes tárgysorozattal, s ebben fontos, sőt kényes ügyekkel kellett megbirkóznia, melyeknek miként elintézéséről s így az egész gyűlés lefolyásáról kívánom e becses lapok netalán érdeklődő tisztelt olvasóit röviden értesíteni.

Már a megnyitó beszédben a közelebbi gyűlés óta eltelt idő egyik legfontosabb, de szomorú eseményére vezette vissza az esperes a gyűlési tagok emlékezetét, midőn a tiszántúli egyházkerület nagynevű püspökének, néhai Révész Bálint úrnak, a mult év őszén történt halálát, ezen, erre legelőször kínákozó alkalommal hivatalosan bejelentve, az őszinte tisztelt és szeretet igaz vonásaival még egyszer elibünk rajzolta a feledhetetlennek képét, s indítványozta, hogy a nagy halottnak — kit hozzánk, mint debreczeni lelkészt s ez egyházmegye hosszabb időn át általános szeretetnek örvendett esperesét szorosabb kötelék is fűzött — emlékezte a jegyzőkönyv külön lapján örökíttessék meg. Mi természetesebb, minthogy a mély megihatottság érzése alatt álló közgyűlés egyhangúlag hozzájárult a kegyeletes indítványhoz, s jegyzőkönyvei egyik legdíszesebb lapjának tartja azt a lapot, melyen az egykori lelkésztárs, esperes, majd püspök emléke leend — nem szívünkben, hol úgy is él, hanem — szemeink előtt megörökítve.

A gyűlés megalakulása után, László János e. m. tanácsbíró indítványára, közlekedéssel elhatározottat, hogy a tiszántúli egyházkerület újonnan választott püspökét, főt. Kiss Áron urat, úgy is, mint a ki debreczeni lelkészsége folytán immár egyházmegyénk kiváló tagja leend, e közgyűlés jegyzőkönyvi kivonaton üdvözölje.

Pár esperesi és küldöttségi jelentés tudomásul vétele után sorra került a bárándi lelkészválasztás ügye,

melyben a megválasztott lelkész jelölhetését illetőleg, a jelölő bizottság három tagja felebbezéssel élt. Felebbezők azon meggyőződésből indulva ki, hogy a Bárádon megválasztott lelkész az egyházi törvény 194. § a utolsó pontja értelmében nem lett volna oda kijelölhető, s mert 4 szavazattal 3 ellenében mégis kijelöltetett: tehát ez a jelölés, — s így az ezen alapult választás is szabálytalan: kérték az ügynek az e. m. bíróság, mint delegált bírósághoz áttételét, s a jelölhetés ellen felebbezésökben felhozott s okmányokkal támogatott adatoknak megvizsgálását és elbírálását. Ezzel szemben a gyűlés nagy többsége azon álláspontra helyezkedett, hogy — mivel maga a választás ténye, egyhangúlag törtévé, szabályosan folyt le, a jelölhetés ellen felhozott adatok pedig — melyek tárgyában annak idején fegyelmi vizsgálat indított ugyan, de még a kezdetén, az egyik fél visszavonulása folytán, meg is szüntettetett — a 194. §-ban kívánt egyházhatósági beigazolásban nem részesülvén, a jelölés is szabályosnak tekintendő: tehát az ügy nem a bíróság, hanem a közgyűlés elé tartozik, hol aztán a lelkészválasztás meg is erősítettett; e végzés ellen azonban a felebbezők tovább, az egyházkerületi közgyűléshez appelláltak.

Ilyen vitás s bizonyára széles körben érdeklődés tárgyát képezhető ügy volt még a mike-pécsi lelkészválasztás ügye is. Itt nem bevégezett választással, hanem a választási eljárás megakasztásával s a törvényes három hónap helyett, majd nyolcz hónapra elhúzóásával állott szemben a közgyűlés. A m.-pécsi lelkész ugyanis még 1891. évi aug. havában konyári lelkészsze választatván s ez állomás elfogadására vonatkozó nyilatkozatát a törvényes határidőn belől megtévé: ez ekként megüresedett m.-pécsi lelkészi állomás betöltésére vonatkozó, törvénytiszta intézkedéseket az esperes, a maga részéről, folyamatba tette, s elment egészen a pályázat meghirdetéséig, mely után már a jelölésnek kellett következnie. De a m.-pécsi presbyterium, — arra támaszkodva, hogy az ő lelkésze csak 1893. ápr. 24-én mehet Konyárra, így az ő helye akkor ürül meg s választásnak csak akkor lesz helye, — megtagadta a jelölő bizottságba küldendő három tag megválasztását és kiküldését; mely magatartásért az egyházmegyei elnökség fegyelmi eljárást indított a presbyterium ellen, mely azonban ez által az egyházkerületi elnökséghez felebbezetvén, itt feloldatott s az egész ügy az egyházmegyei közgyűlés elbírálása alá útasított. Világos, hogy a m.-pécsi presbyterium, ez egész ügyben, egy perczig sem állott sem a törvény, sem a méltányosság alapján, a miért aztán nem is emelkedhetett álláspontja mellett egy hang sem a közgyűlésen, hanem — az ügy fegyelmi oldalához a közgyűlés nem szólhatván — elrendeltetett a választási eljárás folytatása ott, a hol az félbeszakadt, tehát a hat hónappal ezelőtt meghirdetett és lefolyt pályázat alapján. Sajnos volna, ha az ügynek, fegyelmi részében, sima lefolyása praecedensül szolgálhatna akár egyeseknek, akár presbyteriumoknak arra, hogy valamely záros határidőhöz kötött törvény végrehajtását, ellenkező magatartással, megakadályozhassák!!

E két lelkészválasztás után szinte jól esett a harmadiknak, főt. Kiss Áron püspök úr debreczeni lelkészsze választásának előterjesztése, melynek megerősítéséhez a közgyűlés örömmel járult hozzá.

A közalap-bizottság jegyzőkönyvében foglaltaknak s a különböző pénztárak számadásaira vonatkozó jelentéseknek elintézése után, ismét elvi kérdés került a közgyűlés asztalára,

t. i. a 6-ik egyházkerület felállításának kérdése, melyben az egyházkerület kér véleményt az egyházmegyétől. Eredmény az lett, hogy a közgyűlés sem okát, sem szükségét nem látva egyházkerületünk szétdarabolásának s ekként ereje gyengítésének, a 6-ik egyházkerület alakításának eszméjéhez helyesléssel nem járulhat.

Nem kevésbé fontos, sőt minket a legélenkebben érdeklő tárgy volt a debreczeni egyházban parochiális körök alakítására s ezzel kapcsolatosan az egyháznak külön egyházmegyévé alakulására vonatkozó — s gyűléseinket már egy év óta foglalkoztató „javaslat“, mely most az egyházkerulettől — hova felebbezés útján került — visszaküldve, képezte a tanácskozás tárgyát. A békesség és jóakarát nyilatkozott meg a felszólalók beszédeiben ez ügy tárgyalásánál, mire nézve kétségkívül sokat tett a zsinatnak azon köztudomású intézkedése, melynek folytán, egy egyháznak — bármily nagy legyen is — külön egyházmegyévé alakulását kizártnak lehet tekinteni. E békesség és jóakarát lelke vezérelte a közgyűlést, mikor ez ügyben a maga kebeléből egy bizottságot küldött azon czélból, hogy a debreczeni egyháztanács által szintén küldendő bizottság tagjaival vegyes bizottsággá alakulva, adjon véleményes jelentést a debreczeni egyházmegye és egyház közötti viszonyoknak, a két fél kölcsönös jogainak, tekintélyének és érdekeinek sérelme nélkül, közmegnyugvásra szolgáló módon való rendezésére, s ennek keretében természetesen ama javaslat sorsának eldöntésére vonatkozólag is. E bizottság kiküldését László János egyházm. főjegyző és tanácsbíró hozta javaslatba, melyhez a közgyűlés a legnagyobb örömmel járult.

Tételet még két oly intézkedés, mely itt-amott érdeklődést, vagy figyelmet kelthet. Egyik az, hogy a tanügyi bizottság jegyzőkönyvének tárgyalásánál Kiss Albert debreczeni lelkész indítványa folytán, megbízta közgyűlésünk az egyházlátogatóságot, hogy — tekintettel a kisdédovási törvény közeli életbeléptetésére — szerezzen adatokat körútjában, arra nézve, hogy vajjon hol volna czélszerű a felekezethez eszközölni — s hol kellene a községnek hagyni a kisdédovádák felállítását?, — mely adatok alapján aztán a tanügyi bizottság adjon a jövő gyűlésre véleményes jelentést. Másik az, hogy egy felterjesztés alkalmából, az előadó jegyzőt bízta meg a közgyűlés tájékozást szerezni s véleményt adni a felől, hogy vajjon lehetne-e és mimódon lehetne kieszközölni, hogy a baptisták, nazarénusok stb. temetkezései alkalmával azon egyház behívatalnokai, melynek közterheit az illetők, törvény szerint, viselni tartoznak, stóla-illetőségüket, szolgálatuk igénybe nem vétele daczára is, megkaphassák.

Ezzel — a helyi érdekű dolgokat mellőzve — bevégeztem tudósításomat, mindössze még azon aggodalmamnak adván kifejezést, hogy az új zsinati törvény s ezzel a közigazgatási bíróságok életbeléptetése aligha meg nem gyengíti az egyházmegyei közgyűlések eddig élénken lüktetett erejét, mely egyfelől az egyházi ügyek iránti érdeklődésnek, másfelől az ifjabb nemzedék tapasztalás-szerzésének ma még oly hatalmas emelője és előmozdítója!?

—y.

Különfélék.

Baró Vay Miklós, egyházunk e fényes nevű alakja, érdemekben gazdag pátriárchája, mult hó 29-én töltötte be élete 90-ik évét. A koronás királyon kezdve közéletünk legnagyobb alakjai siettek e napon kifejezni elismerésüket, tiszteletüket

a nemes agg előtt, ki hosszú évtizedek munkáival gyűjtött magának érdemet a halhatatlanságra hazánk s egyházunk történetének könyveiben. Mi imádkozunk szívvel és lélekkel, hogy a kire Isten oly hosszú időn át kitöltötte lelki és testi áldásainak teljességét, lássa meg az hátralevő idejében a közélet terén kifejtett munkássága jutalmát, hazánk és egyházunk emelkedésében, haladásában. Éljen még sokáig testi és lelki erőinek teljességében e legelső magyar református egyháztag!

Az ág. hitv. evangélikus testvéregyház zsinata f. hó 4-én kezdte meg második ülészetét. Lapunkban hétről-hétre referálni fogunk hittestvéreink e nagy gyűléséről, melyen, úgy látszik, erős nemzetiségi viták is fognak kifejlődni; és annak idején Zsinati Értesítőnkben is fel fogjuk dolgozni e zsinat főbb eseményeit, tárgyalásai kiemelkedőbb mozzanatait.

Érettségi vizsgálati kormányképviselők ev. ref. főgymnasiumainkban. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter az autonom felekezeti középiskolák f. évi rendes érettségi vizsgálataihoz, az 1883. évi XXX. törvényezikk 23. §-ából kifolyólag, a következő kormányképviselőket küldötte ki: I. A dunamelléki ev. ref. egyházkerületben: a budapesti főgymnasiumhoz dr. Beöthy Zsolt budapesti egyetemi tanárt, a halasi főgymnasiumhoz Géresi Kálmán debreczeni főiskolai tanárt, a kecskeméti főgymnasiumhoz Csiky Lajos debreczeni főiskolai tanárt, a nagykőrösihez dr. Hegedűs István budapesti egyetemi tanárt. II. a dunántúli ev. ref. egyházkerületben: a pápai főgymnasiumhoz dr. Ilosvay Lajos műegyetemi tanárt, a csurgói főgymnasiumhoz dr. Török József debreczeni főiskolai tanárt. III. A tiszáninneni ev. ref. egyházkerületben: a miskolci főgymnasiumhoz dr. Schilling Lajos kolozsvári egyetemi tanárt, a sárospatakihoz pedig Szóts Farkas budapesti theologiai akadémiai tanárt. IV. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületben: a debreczeni főgymnasiumhoz dr. Láncoz Gyula budapesti egyetemi tanárt, a hódmezővásárhelyi főgymnasiumhoz Zsilinszky Mihály csongrádmegyei főispánt, a máramaroszigeti főgymnasiumhoz dr. Hegedűs István budapesti egyetemi tanárt, a szatmári főgymnasiumhoz dr. Ballagi Aladár budapesti egyetemi tanárt. V. Az erdélyi ev. ref. egyházkerületben: a zilahi főgymnasiumhoz dr. Ballagi Aladár budapesti egyetemi tanárt, a kolozsvári főgymnasiumhoz dr. Hőgyes Endre budapesti egyetemi tanárt, a marosvásárhelyi főgymnasiumhoz György Endrét, a M. T. Akadémia tagját, a szászvárosi és nagyenyedi főgymnasiumokhoz dr. Csiky Kálmán műegyetemi tanárt, a székelyudvarhelyi főgymnasiumhoz dr. Felméri Lajos kolozsvári egyetemi tanárt.

A debreczeni egyházmegye részvétírata özv. Révész B.-né úrnőhöz. A debreczeni egyházmegye, mult hó 28-án tartott közgyűléséből a következő részvétíratot intézte néh. Révész B. püspökünk özvegyéhez. „Főtiszteletű és Méltóságos Asszony! A debreczeni ev. ref. egyházmegye közönségére a mult 1891-ik év októberhó 8-ikán egy magával nagy bút és bánatot, mélyen és igazán érzett fájdalmat hozott napnak hajnala virradt, mert annak folyamán, délután 2 és 1/2 órakor szállt el örökre ama nemes lélek, ki míg itt élt, működött és hatott, nekünk és rajtunk kívül is oly sokaknak örömeink és dicsekedésünk volt. Mi jól tudjuk azt, hogy az a szív, mely a drága lélek elszálltával dobogni megszűnt, Méltóságodhoz állt legközelebb; mi érezzük azt, hogy a jobb hazába költözött lélek által a sírnál itt hagyott földi részekre, legméltóbban és legfájdalmasabban Méltóságodnak könyei hulltanak. De engedje

meg nekünk Méltóságod, ha a könyei által áztatott drága hamvakat mi is megsiratjuk, ha a mennyei Atyjához ment lélek után mi is búval és bánattal nézünk, ha szíve fájdalomában, lelkének szomorú elborulásában, Révész Bálintunk lesújtó halálának keserűségében mi is részvételt osztunk. Nem volt alkalmunk a bánatot hozott nap óta, hogy e részvétünknek ily alakban adjunk kifejezést, most azonban, midőn együtt vagyunk, a 7 hónapig érzett néma bánatot, igaz részvétet e sorokban juttatjuk el Méltóságodhoz, élő tanújaul együtt érző lelkünk nagy fájdalmának. Főtiszteletű és Méltóságos Asszony! A magyar Sionnak egyik kiváló oszlopembere, nekünk minden időben bölcs vezérünk, Méltóságod szívének fele, nincs többé. De él felettünk s virraszt sírbalma felett a nagy Isten, kihez e földön bűvös ajakkal oly sokszor imádkozott, s kihez költözött, hogy attól az igazak jutalmát elvegye. A vigasztalásnak ez az Istene nyujtsa vigasztalást Méltóságod sebhedt szívére, enyhítse bánatát, jól tudva azt, hogy az üdvözültek hazájában a megsiratottal újra találkozand. Tőlünk pedig, a legmélyebben és legigazabban érzett részvétünknek e sorokban való szerény kifejezését, fogadja el Méltóságod, mint olyat, melyet feléje egyházmegyénk egész közönsége az Isten vigasztaló erejének és áldásának könyörgése mellett, tisztelettel nyujt. Debreczenben, 1892. áprilhó 28. A debreczeni ev. ref. egyházmegye közgyűléséből s annak nevében Dávidházy János, esperes. Bernáth István, egyházm. gondnok. László János, egyházm. főjegyző.

Debreczeni főiskola. Főiskolánk tanárkarai mult áprilishó 25-én igen fontos kérdésekkel foglalkozó közös gyűlést tartottak, melyen a debreczeni főiskola szellemi és anyagi ügyeinek átvizsgálásával megbízott egyházker. küldöttség felhívásához képest főiskolánk mindegyik tanszaka benyújtotta a közös gyűlés elébe a maga tervjavaslatát, melyben a főiskolánk illető szakja érdekében szükségeseknek vélt intézkedésekkel foglalkozik. Idő előtti dolog volna már most napvilág elé hoznunk e munkálatokat, azért egyelőre csak azt jegyezzük föl, hogy kiválóan szép, alapos érvelésű és terjedelmes munkálatot nyujtott be a közös tanárkari gyűlés elé akadémiai tanszakaink fáradhatatlan tevékenységű igazgatója, Dr. Bacsoni Lajos, ki a főiskola egyetemmé fejlesztésének kérdése s ennek módozatai előterjesztése kapcsán a tanári fizetések korszerű emelése, a főiskolai könyvtár dotatiójának javítása, a szak-decanatus szervezése s a szolgálati év szerint következő akadémiai igazgatóság helyett az egyes tanszakok tanárai közül egymás után szabadon történendő igazgató-választás eszméit fejtette ki munkálatában és terjesztette a gyűlés elé. Igen értékes munkálatokat terjesztettek be a főgymnasiumi és tanítóképezdei tanárkarok is, az előbbi főként a párhuzamos osztályok állandósításával s e célból a tanárok létszámának emelésével foglalkozván. A tanárkari közös gyűlés mindezen javaslatokra nézve megállapítván a sürgősségi sorrendet, egységes munkálatát egyházker. hatóságaink elé terjesztendi.

Debreczeni theol. akadémiánk hallgatói f. hó 17-én főt. Kiss Áron püspök úr ünnepélyes beigtatása alkalmából a nagyerdei „Dobos“ pavillonban saját segélyző-egyletök javára zártkörű majálist rendeznek.

Szerk. posta. „Egy tanulságteljes szavazás“ és „Történeti hűség“ cikkek jövőre jönnek.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: CSIKY LAJOS.

HIRDETÉSEK.

Pályázat

a lemondás folytán üresedésbe jött földesi ref. lelkészi állomásra.

Ezen állomás javadalma — készpénz, termény, stóla — a hivatalos egyházmegyei becslés szerint 1149 frt 50 kr-ra van értékelve, s így az egyház ekkoráig 2-od osztályúnak classificáltatott.

Megjegyeztetik azonban, miszerint az egyház a mult évben elhatározta, hogy a lelkészi, eddig 163 frt 40 krnyi készpénzfizetés évenkénti megtakarításokból fokozatosan 500 frtra emeltessék s így az eddig 2-od osztályú lelkészi állomás 1-ső osztályúvá tétessék. — Ezen határozat alapján a készpénzfizetés már a mult évben 40 frttal javítottatott, úgy hogy a lelkészi javadalom ez idő szerinti értéke már 1189 frt 40 kr.

A megválasztandó lelkész hivatalát a jövő 1893. évi Szentgyörgynapkor foglalandja el, s első évi jövedelmének a stólán kívüli fele részét — 419 frt 70 krt az e. m. lelkészi gyámintézet pénztárába köteles befizetni.

A pályázati kérvények május 31-ik napjáig nt. Szeremlei József esperes úrhoz H.-Böszörménybe küldendők.

Debreczen, 1892. május 3.

Kiss Áron,
püspök.

Pályázat.

A nagykárolyi ev. ref. egyház segédlelkész-tanítói állomására pályázat nyittatik.

Évi fizetés: 1. 450 frt készpénz az egyház pénztárából, évnegyedenként utólagosan fizetve. 2. 7 ster kemény tűzi fa beszállítva. 3. Halott kikísérésért 1 frt, síri beszéddel 2 frt. 4. Két szobából álló lakás és fás kamara.

Kötelesség: A IV., V. és VI-ik elemi fi osztályt tanterv szerint pontosan vezetni, minden lelkészi teendőket — mint segédlelkész — a rendes lelkész felkérése és útasítása folytán végezni, és ha a rendes lelkész átengedi, az idegen tanintézetekben — az eddig fizetni szokott tandíjért — a vallást tanítani.

Az okmányokkal ellátott pályázati kérvények május hó 11-éig az ev. ref. egyháztanács elnökségéhez küldendők s a megválasztott állomását azonnal tartozik elfoglalni.

Nagy Károly, 1892. április 28.

2—2

Asztalos György,
ev. ref. lelkész, egyháztanács elnök.